

BOT TAK HOBOCTH!

Drodzy Nauczyciele,

w roku szkolnym 2011/2012 zmienia się formuła egzaminu ustnego z języka obcego nowożytnego. Ponieważ strach przed nieznanym jest rzeczą naturalną, wszyscy, zarówno my - nauczyciele, jak i nasi uczniowie, trochę boimy się tego nowego egzaminu. Aby oswoić lęk i efektywnie prowadzić przygotowania do matury należy dobrze zapoznać się z opisem nowej formuły egzaminu, przeanalizować konstrukcję zestawu egzaminacyjnego oraz zasady przeprowadzania i oceniania egzaminu. Dlatego pragniemy przedstawić Państwu główne zmiany w jego strukturze oraz przybliżyć ich istotę, zapoznać z kryteriami oceny. Postaramy się odpowiedzieć na pytanie, jak wyglądają zadania na nowym egzaminie. W kolejnych newsletterach spróbujemy także zastanowić się, jak efektywnie przygotować uczniów do egzaminu. Skupimy się też na szczegółowym opisie poszczególnych rodzajów zadań maturalnych i zaproponujemy kilka przykładów takich zadań opracowanych w zgodzie z nowymi zasadami. W zaprezentowanych przez nas każdorazowo materiałach dodatkowych znajdą Państwo dokładny opis jednego z elementów egzaminu ustnego.

Niniejszy materiał powstał w oparciu o *Informator o egzaminie maturalnym od roku szkolnego 2011/2012* zamieszczony na oficjalnej stronie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. W *Informatorze* CKE możemy przeczytać, że „egzamin maturalny z języka obcego nowożytnego sprawdza ogólną kompetencję komunikacyjną absolwentów w zakresie wybranego języka obcego na poziomie średnio zaawansowanym lub zaawansowanym. W tym celu sprawdzane jest opanowanie wiadomości i umiejętności z zakresu języka obcego nowożytnego określonych w standardach wymagań egzaminacyjnych dla języka obcego nowożytnego odpowiednio na poziomie podstawowym i rozszerzonym”¹. Wynika z tego, że podczas nowego egzaminu sprawdzane będą te same umiejętności, co dotychczas, przygotowanie do niego nie wymaga więc opanowania przez uczniów nowych treści ani dodatkowego zakresu słownictwa. I to oczywiście jest dobra wiadomość, która powinna uspokoić uczniów obawiających się zmian w kształcie egzaminu. Należy jednak uprzedzić osoby, które planowały początkowo zdawać egzamin na poziomie podstawowym, że konstrukcja zadań egzaminacyjnych pozostawia im mniejszą swobodę w doborze treści i środków językowych, wymagając od nich jednocześnie większej sprawności komunikacyjnej. Przygotowując uczniów do egzaminu, nie trzeba radykalnie zmieniać metod pra-

¹ *Informator o egzaminie maturalnym od roku szkolnego 2011/2012*, s. 9

http://www.cke.edu.pl/images/stories/0012_Matura/calosc_standard_27_08_godz_12_40.pdf

cy, należy ćwiczyć te same sprawności, co do tej pory ze zwróceniem szczególnej uwagi na jakość języka. Ważne jest to, aby zachęcać uczniów do tworzenia wyczerpujących i rozbudowanych wypowiedzi.

Niewątpliwie jednym z kluczy do sukcesu na maturze jest szczegółowe zapoznanie uczniów z nową formułą egzaminu, typami zadań i kryteriami ocen. Z tą wiedzą będą wiedzieli, czego mogą spodziewać się na egzaminie i nic nie będzie dla nich zaskoczeniem. Pomoże im to również w odpowiedni sposób przygotować się do niego.

Zasadnicza zmiana polega na ujednoczeniu poziomu egzaminu ustnego dla wszystkich zdających. Egzamin z języka obcego nowożytnego, jako przedmiotu obowiązkowego jest zdawany w części pisemnej na poziomie podstawowym, natomiast dla części ustnej nie określa się poziomu egzaminu. W praktyce oznacza to, iż wszyscy Państwa uczniowie zdecydowani zdawać maturę z języka rosyjskiego przystąpią do egzaminu ustnego na jednym poziomie. Należy jednak zdawać sobie sprawę z tego, że o rzeczywistym poziomie egzaminu tak naprawdę zdecydują umiejętności zdającego, bo przecież to samo zagadnienie może zostać przedstawione zarówno w lakonicznej i prostej formie, jak i w postaci rozbudowanej i bogatej pod względem leksykalnym wypowiedzi. Zmienione kryteria oceniania, które opisujemy w dalszej części artykułu, pozwolą na dokonanie obiektywnej i sprawiedliwej oceny egzaminu.

Aby zmobilizować zdających do aktywnej komunikacji, zmianie ulega struktura egzaminu. Przybiera on formę rozmowy zdającego z egzaminatorem, obserwowanej przez drugiego nauczyciela, który nie bierze w niej aktywnego udziału.

Zestaw egzaminacyjny dla zdającego składa się z trzech zadań zawierających polecenia w języku polskim. W zadaniach 2. i 3. zamieszczony jest także materiał ikonograficzny.

Innowacją jest również **rozmowa wstępna**, która poprzedza realizację zadań zamieszczonych w zestawie egzaminacyjnym. Jej intencją jest oswojenie zdającego z sytuacją egzaminacyjną bez konieczności realizowania konkretnego polecenia. Stwarza ona zdającemu możliwość wypowiedzi na znane i bliskie mu tematy, pozwala na nawiązanie kontaktu z rozmówcą i pokonanie stresu. Trzeba zaznaczyć, że rozmowa wstępna nie jest oceniana pod względem treści, ma natomiast wpływ na ogólną ocenę umiejętności językowych.

Zadania egzaminacyjne zdający zobowiązany jest wykonywać w określonej w zestawie kolejności. Po każdym zadaniu może zdecydować o zakończeniu egzaminu. Może też ominąć zadanie i przejść do kolejnego. W takiej sytuacji nie może jednak powrócić do pominiętego zadania.

ZADANIE 1. to rozmowa z odgrywaniem roli. Polega ono na przeprowadzeniu dialogu, w którym zdający i egzaminujący odgrywają wskazane w poleceniu role. Role przyjmowane przez zdającego odpowiadają jego doświadczeniom życiowym i/lub stawiają go w sytuacjach komunikacyjnych, w jakich mógłby się znaleźć w rzeczywistości. W trakcie rozmowy zdający musi odnieść się do czterech elementów wskazanych w poleceniu i rozwinąć swoją wypowiedź w zadowalającym stopniu. O kolejności omawianych kwestii decyduje zdający, powinien jednak być gotowy do udzielenia dodatkowych wyjaśnień, uzasadnienia swojej opinii oraz odpowiedniej reakcji na wypowiedzi egzaminatora.

ZADANIE 2. polega na opisanie przedstawionej ilustracji oraz udzieleniu odpowiedzi na trzy pytania związane z jej tematyką zadane przez egzaminującego.

ZADANIE 3. wymaga od zdającego skonstruowania wypowiedzi na podstawie materiału stymulującego i udzielenia odpowiedzi na dwa pytania związane z jego tematyką postawione przez egzaminatora. Zdający wybiera element z materiału stymulującego, który według niego najlepiej spełnia warunki wskazane w poleceniu, i uzasadnia swoją decyzję, wyjaśnia także, dlaczego odrzucił pozostałe elementy.

Udzielając odpowiedzi na pytania podczas realizacji zadań 2. i 3., zdający nie powinien ograniczać się do jednozdaniowych zdawkowych wypowiedzi.

Warto w tym miejscu wspomnieć o tym, iż wyłącznie zestaw dla egzaminującego zawiera trzy pytania do ilustracji z zadania 2. i cztery pytania do wykorzystania w dyskusji na temat zagadnień z zadania 3. Egzaminator w swoim zestawie znajdzie też scenariusz rozmowy (zadanie 1.) z dokładnymi instrukcjami dotyczącymi jego wypowiedzi oraz sugestiami odnośnie sposobu prowadzenia dialogu ze zdającym. Egzaminator dysponuje także odpowiednim zestawem pytań, które można zadać podczas rozmowy wstępnej. Taka zmiana ułatwia egzaminatorowi prowadzenie rozmowy i pozwala skupić się na wypowiedzi zdającego. Niewątpliwie wiedza na temat tego, jakie typy pytań mogą być zadane podczas rozmowy wstępnej oraz jakiego rodzaju instrukcje zawiera scenariusz wypowiedzi egzaminatora ułatwia proces przygotowania uczniów do matury ustnej.

Cały egzamin ustny z języka obcego trwa około 15 minut. Istotną zmianą dotyczącą jego kształtu jest to, że nie przewidziano dla zdającego dodatkowego czasu na zapoznanie się z treścią całego zestawu przed odpowiedzią. Zatem od razu po wylosowaniu zestawu zdający przystępuje do egzaminu, a z treścią kolejnych zadań zapoznaje się na bieżąco. Nie ma możliwości dokonywania notatek. Novum stanowi także sprecyzowanie czasu, który należy

poświęcić na realizację poszczególnych części egzaminu. Na rozmowę wstępną przeznaczono około 2 minut, na zapoznanie się z poleceniem i realizację zadania 1. maksymalnie 3 minuty, zadania 2. - 4 minuty, a zadania 3. - 5 minut.

Istotne znaczenie na nowym ustnym egzaminie maturalnym ma zmiana kryteriów oceniania. Dzięki niej unikniemy sytuacji, kiedy uczeń realizujący polecenie w sposób minimalistyczny uzyskuje taką samą liczbę punktów, co osoba, której wypowiedź jest płynna i bogata.

Wypowiedzi zdającego podlegają ocenie w następujących kryteriach:

1. sprawność komunikacyjna
2. zakres struktur leksykalno-gramatycznych
3. poprawność struktur leksykalno-gramatycznych
4. wymowa
5. płynność wypowiedzi

Łącznie za wykonanie trzech zadań egzaminacyjnych zdający może uzyskać 30 punktów, aby zdać egzamin wystarczy uzyskać 9 punktów.

Za sprawność komunikacyjną (odniesienie się do wszystkich elementów wymienionych w poleceniu do każdego zadania oraz ich rozwinięcie) można otrzymać 18 punktów. Za każde zadanie zdający może otrzymać w tym kryterium maksymalnie 6 punktów. Nawet wtedy, gdy zdający odniesie się do wszystkich elementów wymienionych w poleceniu i każdy z nich rozwinie, może stracić odpowiednio 1 lub 2 punkty, jeżeli zbyt często w rozmowie będzie korzystał z pomocy egzaminującego i/lub w sytuacji, kiedy jego odpowiedzi nie będą adekwatne do tematu i kontekstu rozmowy lub do wypowiedzi egzaminującego.

Za język wypowiedzi w trakcie całego egzaminu, zarówno podczas rozmowy wstępnej, jak i realizacji trzech zadań, zdający może uzyskać 12 punktów. Poza bogactwem i trafnością użytych struktur oraz poprawnością gramatyczno-leksykalną oceniana jest również wymowa i płynność wypowiedzi. Punkty w tych kryteriach przyznawane są łącznie za cały egzamin. Za zakres użytych struktur leksykalno-gramatycznych można uzyskać do 4 punktów, za poprawność do 4 punktów, natomiast za wymowę i płynność wypowiedzi po 2 punkty. Maksymalna liczba punktów przyznanych za język wypowiedzi zależy od liczby zadań wykonanych przez zdającego.

Sposób oceniania wypowiedzi ustnej w zależności od liczby wykonanych zadań ilustruje poniższa tabela:

LICZBA ZADAŃ		MAKSYMALNA LICZBA PUNKTÓW						
		SPRAWNOŚĆ KOMUNIKACYJNA	JĘZYK WYPOWIEDZI				RAZEM	%
			zakres struktur leksykalno-gramatycznych	poprawność struktur leksykalno-gramatycznych	wymowa	płynność wypowiedzi		
ZREALIZOWANE TRZY ZADANIA	Rozmowa wstępna	-						
	Zadanie 1.	3 x 6 pkt.	4 pkt.	4 pkt.	2 pkt.	2 pkt.	30 pkt.	100%
	Zadanie 2.							
	Zadanie 3.							
ZREALIZOWANE DWA ZADANIA	Rozmowa wstępna	-						
	Zadanie 1.	2 x 6 pkt.	2 pkt.	2 pkt.	2 pkt.	2 pkt.	20 pkt.	~67%
	Zadanie 2.							
	Zadanie 3.							
ZREALIZOWANE JEDNO ZADANIE	Rozmowa wstępna	-						
	Zadanie 1.	1 x 6 pkt.	1 pkt.	1 pkt.	1 pkt.	1 pkt.	10 pkt.	~33%
	Zadanie 2.							
	Zadanie 3.							

Należy podkreślić, że egzamin ustny w nowym kształcie będzie w dalszym ciągu zgodny z obowiązującymi standardami wymagań egzaminacyjnych. Będzie odpowiadał jednocześnie założeniom dotychczasowej, jak i nowej podstawy programowej, która w przypadku języków obcych jest zbliżona do aktualnie obowiązujących standardów wymagań egzaminacyjnych.

Mamy nadzieję, że udało nam się w przejrzysty i przystępny sposób zapoznać Państwa z oczekującymi nas zmianami w formule ustnego egzaminu z języka obcego nowożytnego. Liczymy

na to, że w materiałach dodatkowych zaprezentowanych przez nas w kolejnych newsletterach znajdziecie Państwo odpowiedzi na pytania, jak można przygotować uczniów do przeprowadzenia rozmowy wstępnej z egzaminatorem oraz realizacji zadań egzaminacyjnych, a zaprezentowane przez nas przykłady pytań oraz ćwiczeń związanych z poszczególnymi zakresami tematycznymi określonymi w standardach wymagań egzaminacyjnych zostaną wykorzystane przez Państwa w pracy z uczniami i zainspirują do tworzenia własnych ćwiczeń typu maturalnego. W bieżącym materiale prezentujemy wzory zestawów egzaminacyjnych, które zamieszczone zostały na stronie CKE oraz w specjalnie przygotowanej przez Wydawnictwo Szkolne PWN publikacji „Przykładowe zestawy maturalne z języka rosyjskiego - część ustna”, którą uczniowie mogą zakupić wraz z nową wersją zeszytu ćwiczeń WOT I MY 3.

1. Przykładowy zestaw maturalny do części ustnej przygotowany przez Wydawnictwo Szkolne PWN

http://www.wszpwn.com.pl/pub/rosyjski/newsletter_rosyjski/Arkusze_maturalny_2.pdf

2. Przykładowy zestaw maturalny do części ustnej dla zdającego oraz egzaminatora przygotowany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną, zamieszczony w Informatorze o egzaminie maturalnym od roku szkolnego 2011/2012.

http://www.wszpwn.com.pl/pub/rosyjski/newsletter_rosyjski/Arkusze_maturalny_CKE.pdf

http://www.cke.edu.pl/images/stories/0012_Matura/calosc_standard_27_08_godz_12_40.pdf